

ÉRETTSÉGI VIZSGA • 2020. május 6.

TÖRTÉNELEM

KÖZÉPSZINTŰ ÍRÁSBELI VIZSGA

2020. május 6. 9:00

Időtartam: 180 perc

Pótlapok száma	
Tisztázati	
Piszkozati	

EMBERI ERŐFORRÁSOK MINISZTERIUMA

Fontos tudnivalók

Egyértelmű válaszokat adjon, egyértelmű jelöléseket alkalmazzon – javítás esetén is!

Válaszaiban **a lényeg** megfogalmazására törekedjen, **ne lépje túl a rendelkezésre álló kipontozott helyet!**

Csak annyi válaszelemet írjon, amennyit a feladat kér! (Ha többet ír, a beírás sorrendjében értékeljük válaszait.)

Kérjük, **kék színű** tollat használjon!

A feladatok megoldásakor tartsa szem előtt az alábbi javaslatokat!

- Olvassa el figyelmesen a feladatokat!
- Kövesse figyelmesen a feladatlap utasításait!
- Tudatosítsa, hány részfeladatból áll a feladat, és oldja meg az összeset!
- Tanulmányozza a feladatokhoz kapcsolódó forrásokat (kép, ábra, szöveg, térkép)!
- Válaszait gondos mérlegelés után, lehetőleg javítás nélkül írja le!
- A feladatok megoldásához használhatja a megengedett segédeszközöket: a középiskolai történelmi atlasz térképeit és a helyesírási szótárt. Ügyeljen arra, hogy a személyek, topográfiai adatok és fogalmak csak **pontos helyesírással** értékelhetők!

Javaslatok a szöveges, kifejtendő feladatok kidolgozásához:

1. Helyezze el időben és térben a feladatban megjelölt problémát!
2. Használja fel a feladat megértéséhez a forrásokat, illetve a középiskolai történelmi atlaszt!
3. Gyűjtse össze azokat az általános fogalmakat (pl. fejlődés, változás, termelés), illetve az adott korszakhoz kapcsolódó fogalmakat (pl. várjobbágy, céh, személyi kultusz), melyekkel az adott probléma bemutatható!
4. Építse be fogalmazásába a forrásokból megszerzhető információkat, következtetéseket!
5. Tárja fel a probléma előzményeit, okait, következményeit!
6. Építse be mondanivalójába önálló ismereteit, nézőpontját, véleményét!
7. Ha szükséges, készítsen vázlatot, illetve pizkozatot!
8. Ügyeljen arra, hogy mondatai világosak legyenek!
9. Szerkessze meg szövegét, és figyeljen a helyesíráásra is!

Tájékoztatásul:

Az esszék javításának szempontjai:

- a feladat megértése,
- megfelelés a tartalmi követelményeknek,
- a válasz megszerkesztettsége, logikussága, nyelvhelyessége és helyesírása.

Eredményes munkát kívánunk!

I. EGYSZERŰ, RÖVID VÁLASZT IGÉNYLŐ FELADATOK

1. A feladat az antikvitás kultúrájával kapcsolatos.

Oldja meg a feladatokat a források és ismeretei segítségével! (Elemenként 1 pont.)

a)

b)

c)

1. „[Az uralkodó] nem sok, de annál hatalmasabb és fontosabb középítményt létesített; a legjelentősebb ezek között a [korábban] megkezdett [ivó]vízvezeték; továbbá [...] az ostiai kikötő. [...] A márvány diadalívet pedig, melyet a senatus [...] egykor [elődjének] megszavazott, de később elhanyagolt, [ő] megépíttette.” (Suetonius ókori történetíró)

2. „[Az uralkodó] mindenfelől kézműveseket hozatott, s az építkezéshez nemcsak az állam pénzét, hanem a nép munkáját is igénybe vette. [...] A nép [kezdetben] nem zúgolódott [...]; nem úgy, mint később, amikor egyéb, nem oly látványos, de annál fáradságosabb munkákhoz vezényelték ki, így: a [...] Cloaca Maxima föld alatt ásandó csatornahálózatához [...]. Akkora mű volt ez, mellyel nagyszerű új építményeink is aligha vetekedhetnek.” (Livius ókori történetíró)

3. „[A várost] egészen elcsúfították a romok meg a sok régi tűzvész omladékai; ha a törvényes tulajdonosok nem iparkodtak, [...] [az uralkodó] mindenkinek megengedte, hogy az üres telkeket elfoglalja, és építkezzék rajtuk. [...] Új épületeket is emelt: [...] [például] egy amfiteátrumot [gladiátor- és állatviadalok célját szolgáló épületet] a város közepén [...]” (Suetonius ókori történetíró)

4. „[A várost az uralkodó] felépített oszlopcsarnokokkal ékesítette; ezek más célt nem is szolgáltak, mint hogy a felhalmozott rengeteg holmi között fényűzési tárgyainak egy csekély részét is bemutassa. [...] De a város szépítésére és rendezésére, továbbá a birodalom védelmére és gyarapítására is napról napra több és nagyobb jelentőségű tervet dolgozott ki.” (Suetonius ókori történetíró)

Rendelje a képeken látható építményekhez / épületegyütteshez azt a szöveges forrást, amelyikben szerepel az adott építmény/ épületegyüttes! Írja a táblázatba a képek betűjele mellé a megfelelő szöveges forrás sorszámát! Egy sorszám kimarad.

A kép betűjele	A szöveges forrás sorszáma
a)	
b)	
c)	

d) Nevezze meg azt a várost, amelyre a feladatban szereplő források vonatkoznak!

.....

4 pont	
--------	--

2. A feladat a középkori céhek működésével kapcsolatos.

Oldja meg a feladatokat a forrás és ismeretei segítségével! (Elemenként 1 pont.)

„8. Minden takácsmester csak egy tanulót tarthat a házában, azt is csak négy évre és 4 párizsi livre [francia ezüstpénz] fejében, vagy ötévi szolgálatra 60 párizsi souért [kis értékű ezüstpénz], vagy hatévi szolgálatra 20 párizsi souért. [...]

10. A tanuló megválthatja magát a szolgálattól, ha a mester beleegyezik, de csakis [legalább] négy év leszolgálása után. De a mester sem el nem adhatja, sem meg nem válhat tőle, ha tanulója a négy esztendő le nem szolgálta. [...]

13. Ha a tanuló a mester hibájából távozik mesterétől, ő maga [a tanuló] vagy barátja menjen el a takácsok fejéhez és ezt jelentse be neki. A takácsok feje két héten belül hívassa magához a tanuló mesterét, feddje meg és mondja meg neki, hogy tartsa illő módon tanulóját, mint tiszteletben álló ember fiát, lássa el ruhával és lábbelivel. [...]

17. Az atyamester [...] köteles ellenőrizni, hogy a mester elegendő vagyonnal és tudással rendelkezik-e, hogy tanulót fogadhasson. [...] [A mester] minden kötelességét híven teljesítse tanulójaival szemben, hogy így a tanuló ne vesztegesse el az idejét, atyja pedig a pénzt.” (Céhszabályzat, 13. század)

Fejezze be a következő mondatokat a forrás alapján! Karikázza be az egyetlen helyes válasz sorszámát!

a) A hat évre szerződött tanuló elhagyhatja a mesterét, ha...

1. megszerezte a megfelelő szaktudást.
2. három év után egy másik mestertől kedvezőbb ajánlatot kap, és a saját mestere ebbe beleegyezik.
3. öt év szolgálat után mestere egyetértésével megváltja magát.

b) A mester akkor tarthat tanulót, ha...

1. a tanuló által befizetett díj felét a királynak átadta.
2. a tanuló megfizette a mesternek a képzés díját.
3. a mester kapott a tanulótól ruhát és lábbelit.

c) Milyen előnye származott a mestereknek az idézett forrásban aláhúzással jelölt szabályból?

.....

d) Milyen előnye származott a vásárlóknak az idézett forrásban szereplő szigorú szabályozásból?

.....

4 pont	
--------	--

3. A feladat Hunyadi Mátyás külpolitikájával kapcsolatos.

Oldja meg a feladatokat a forrás és ismeretei segítségével! (Elemenként 1 pont.)

„Vágyván arra, hogy azon aljas erőkkal, melyek hitünket fenyegetik, szembeszálljunk, és inkább az egész kereszténység közös ellenségeire fogjuk fegyvereinket annak érdekében, [...] minden viszályt, ellenségeskedést és széthúzást, melyet [...] a mai napig folytattunk, a fényességes Ulászló úrral, Csehország királyával, [...] biztos szövetséggé és megegyezéssé formáljuk át.

Először is megegyeztünk abban, hogy mindkettőnk, [...] Csehország királyának teljes címét használhassa más cseh királyok szokása szerint. [...]

A mi [értsd: Mátyás] halálunk után Ulászló király úr, [...] bármikor, amikor Morvaország és Szilézia [...] említett földjeit és tartományait vissza akarja szerezni és vissza akarja csatolni [...] mindenek előtt Magyarország akkori királyának [...] négyszázezer dukátot vagyis jó magyar forintot lesz kötelesek adni és fizetni.

Ha még életünkben Ulászló király törvényes örökösök nélkül halna meg, és Csehország bárói és összessége [nemessége] szabad akaratukból minket választana és hívna királynak Csehország testéhez [...], akkor a koronázás után azonnal az említett [tartományokat: Morvaországot és Sziléziát] [...] bármiféle pénzösszeg kifizetése nélkül [...] Csehország koronájához vissza kell csatolni.” (Olmützi béke, 1479)

a) Nevezze meg azt a korabeli államot, amelyre utalnak a szerződő felek a béke aláhúzott részében!

.....

Válassza ki a forrás alapján az állítások helyes befejezését! Karikázza be a megfelelő sorszámot!

b) Mátyás megszerezheti az egész Cseh Királyságot...

1. ha négyszázezer dukátot fizet Ulászlónak.
2. ha Ulászló király törvényes örökösök nélkül halna meg, és a cseh nemesek Mátyást megválasztják.
3. ha Csehországhoz pénz ellenében visszacsatolja Morvaországot és Sziléziát.

c) Ulászló megszerezheti az egész Cseh Királyságot...

1. ha négyszázezer dukátot fizet Mátyásnak.
2. ha a koronázás után azonnal elfoglalja Morvaországot és Sziléziát.
3. ha Mátyás halála után fizet négyszázezer dukátot a magyar királynak.

d) Melyik – Magyarországgal szomszédos területet birtokló – keresztény dinasztia támogatta Jagelló Ulászlót a cseh királyi cím megszerzésében saját dinasztiáján kívül?

.....

4 pont	
--------	--

**4. A feladat a nagy földrajzi felfedezésekhez kapcsolódik.
Oldja meg a feladatokat a források és ismeretei segítségével!**

„Arról tudósítasz, hogy [1.] ama útra vonatkozó gyakori eszmecserénk után, amely Európa és India közt kell, hogy létezzen (ez az út véleményem szerint sokkal rövidebb, mint [2.] az, amit a portugálok Guinea partjai mellett hajózva, rendszerint követnek), őfelsége még további felvilágosítást óhajt, mégpedig azért, hogy az ő hajói is kipróbálják azt. Mindazt, amit tudok, megmutathatnám Őfelségének földgömbbel a kezemben és láthatóvá tehetném számára, milyen a világ; azonban a könnyebbség és a jobb érthetőség kedvéért ábrázoltam az említett útvonalat egy olyan térképen, amely hasonlít a hajósok által használt térképekhez.” (Toscanelli levele Fernando Martinezhez, 1474)

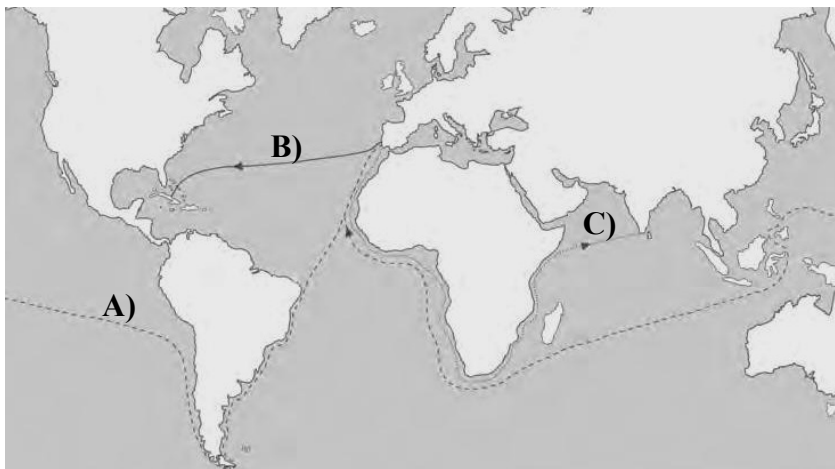
a) Nevezze meg azt a tengerészt, aki a szövegben az 1. sorszámmal jelölt útvonalon elsőként hajózva akarta Indiát elérni! (1 pont)

.....

b) Nevezze meg azt a tengerészt, aki a szövegben a 2. sorszámmal jelölt útvonalon hajózva elsőként elérte Indiát! (1 pont)

.....

c) Azonosítsa a szöveges forrásban 1. és 2. sorszámmal jelölt útvonalakat a térkép-vázlaton! Írja a megfelelő útvonal betűjelét a táblázatban szereplő sorszámok mellé! Egy mezőbe egy betűjelet írjon! Egy betűjel kimarad. (Elemenként 0,5 pont.)

	Betűjel
1.	
2.	

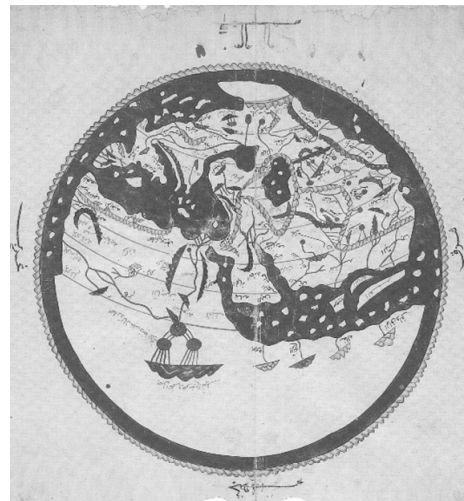
A legfontosabb földrajzi felfedezések útvonalai

d) Azonosítsa, hogy melyik térképről van szó a szöveges forrásban! Karikázza be az alábbi térképek közül a megfelelőnek a sorszámát! (1 pont)

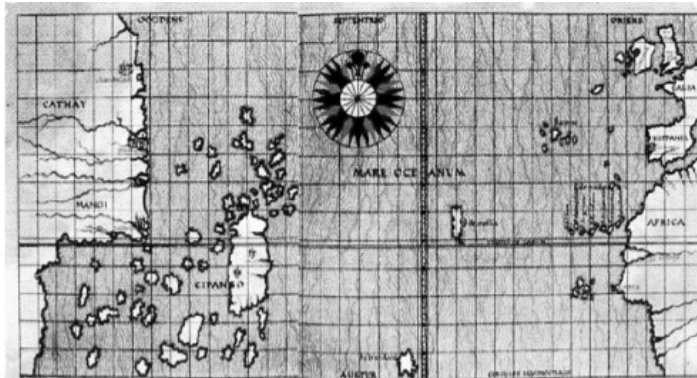
1.

2.

3.

4 pont

5. A feladat a 18. századi Magyarország népességével kapcsolatos.

Oldja meg a feladatokat a források és ismeretei segítségével! (Elemenként 1 pont.)

„A megyéknek jogában és kötelességében álljon [...] a más vármegyékben vagy kerületekben tartózkodó [...] szökevényekhez való földesúri jogot [...] bebizonyítani. [...] Az ily szökevényeket [...] vissza kell adni. [...]

Ő legszentségesebb felsége jószágosan meg fogja engedni, hogy bármely szabad embert, hat éven keresztül, minden közadó fizetéstől való mentesség feltétele mellett, az országba hívhassanak, és hogy e szabadságot országszerte kihirdethessék.

Hogy pedig ez iránt a nyíltparancsokat a római szent birodalomban [...] is kihirdethessék: ezt az említett szent birodalom [...] rendeivel kell elhatározni. [...]

Ő legszentségesebb felsége kegyelmesen rendelkezni fog, hogy különfélenemű kézműveseket hívjanak az országba, a közterhektől való és tizenöt éven át tartó teljes mentesség biztosításával.

Különben a királyi helytartótanács gondoskodni fog, hogy ily kézműveseknek azokon a helyeken, hol lakásukat tartják, telkeik ne legyenek.”

(Részletek az 1723. évi törvénycikkekből)

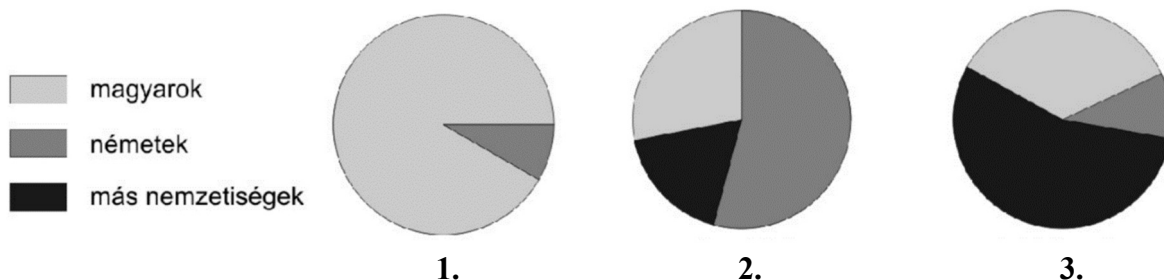
a) Válassza ki a szöveg alapján a felsoroltak közül a két helyes állítást! Karikázza be a sorszámait!

1. Az országgyűlés idézett rendelkezései elsősorban a belső vándorlást szorgalmazták.
2. Az állam elsősorban szervezett betelepítéssel kívánta pótolni a hiányzó népességet.
3. Az idézett rendelkezésekkel az udvar és a magyar nemesség a polgári népességgel szemben elsősorban parasztok bevándorlását segítette elő nagyobb kedvezményekkel.
4. Az idézett jogszabályok lehetővé tették, hogy a betelepült iparosok mezőgazdasági művelésre is kiterjedő gazdasági tevékenységet végezzenek.
5. Az országgyűlés idézett rendelkezései főleg német ajkúak betelepülését szorgalmazták.

b) Nevezze meg azt a tisztséget, melynek birtokában a törvénycíkket szentesítő uralkodó, III. Károly a forrásrészletben aláhúzással jelölt intézkedést elrendelte!

.....

c) A korszakban lezajlott népességmozgások következtében megváltoztak Magyarország demográfiai és etnikai viszonyai. Válassza ki a három kördiagram közül azt, amelyik a jobbágyság etnikai megoszlását mutatja a 18. század végén! Karikázza be a megfelelő diagram sorszámát!

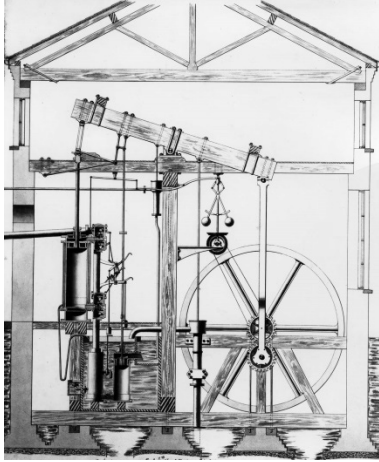
4 pont	
--------	--

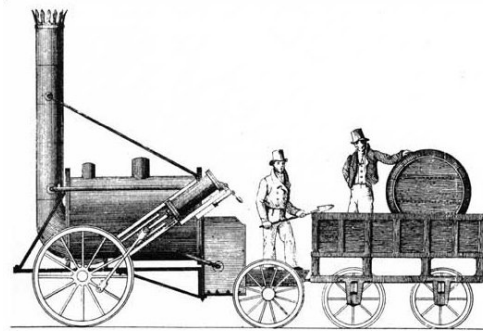
6. A feladat az első ipari forradalommal kapcsolatos.

Oldja meg a feladatokat az első ipari forradalom egyes találmányait mutató ábrázolások és ismeretei segítségével! (Elemenként 1 pont.)

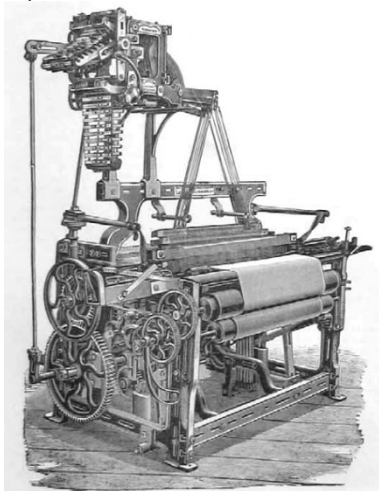
A)

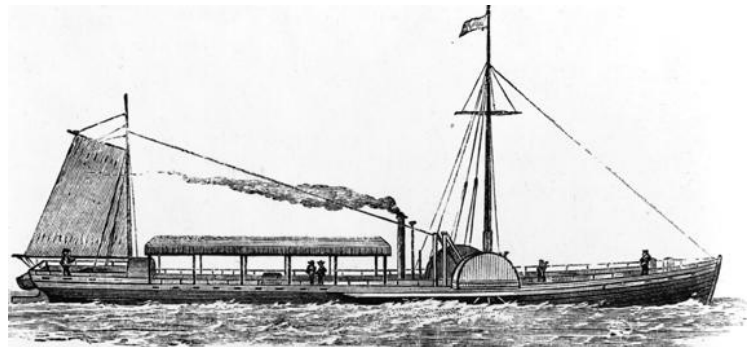
B)

C)

D)

a) Az A) betűjelű találmány indította el az ipar robbanásszerű fejlődését. Nevezze meg a feltalálóját!

.....

b) Nevezze meg azt a két ásványkincset, amelyek bányászata a képen ábrázolt találmányok gyártásával és működtetésével összefüggésben lendült fel!

.....

c) Melyik kép ábrázolja azt a találmányt, amelyik közvetlenül segítette az anyaországok és gyarmataik közötti kereskedelem fellendülését?

A kép betűjele: .....

4 pont	
--------	--

**7. A feladat a dualizmus kori nemzetiségi politikához kapcsolódik. (komplex tesztfeladat)
Oldja meg a feladatokat a forrás és ismeretei segítségével! (Elemenként 1 pont.)**

„1. § A nemzet politikai egységénél fogva Magyarország államnyelve a magyar levén, a magyar országgyűlés tanácskozásai s ügykezelési nyelve ezentúl is egyedül a magyar; a törvények magyar nyelven alkotatnak, de az országban lakó minden más nemzetiség nyelvén is hiteles fordításban kiadandók [...].

2. § A törvényhatóságok [értsd: vármegyék és megyei jogú városok] jegyzőkönyvei az állam hivatalos nyelvén vitetnek; de vitethetnek emellett mindazon nyelven is, amelyet a törvényhatóságot képviselő testület vagy bizottmány tagjainak legalább egyötöd része jegyzőkönyvi nyelvül óhajt. [...]

3. § Törvényhatósági gyűlésekben mindaz, aki ott szólás jogával bír, akár magyarul szólhat, akár saját anyanyelvén, ha az nem a magyar. [...]

20. § A községi gyűlések maguk választják jegyzőkönyvük s ügyvitelük nyelvét. A jegyzőkönyv egyszersmind azon nyelven is viendő, amelyen vitelét a szavazatképes tagoknak egyötöde szükségesnek látja. [...]

24. § Községi s egyházi gyűlésekben a szólás jogával bírók szabadon használhatják anyanyelvüket.” (Nemzetiségi törvény)

Döntse el az állításokról, hogy melyik állami szervekre igazak! Írjon X jelet a táblázat megfelelő mezőibe! Egy sorba csak egy X jelet írjon!

Állítások	Csak az országgyűlésen	Csak a törvényhatóságokban	Csak a községekben	Az országgyűlésen és a törvényhatóságokban	A törvényhatóságokban és a községekben	Mindhárom helyen
a) A magyar anyanyelvű felszólaló felszólalhat anyanyelvén.						
b) A nem magyar nyelvű felszólaló felszólalhat anyanyelvén.						
c) Kötelező magyar nyelvű jegyzőkönyvet vezetni.						
d) Lehetséges, hogy a jegyzőkönyvet kizárólag ezen a három nyelven vezetik párhuzamosan: németül, románul és szerbül.						

e) Melyik évben adták ki az idézett törvényt? .....

f) Nevezze meg a törvényt betervező vallás- és közoktatásügyi minisztert! *Keresztnevet is írjon!*

.....

6 pont	
--------	--

8. A feladat a Szovjetunió két világháború közötti történelméhez kapcsolódik.

Oldja meg a feladatokat az 1936-os szovjet alkotmányból származó részletek és ismeretei segítségével! (Elemenként 1 pont.)

A) „A Szovjetunió polgárainak joguk van a munkához, vagyis biztosítva van a foglalkoztatásuk és a munkájuk mennyisége és minősége alapján a fizetésük. A munkához való jogot a népgazdaság szocialista megszervezése, a szovjet társadalom termelőerőinek folyamatos növekedése, a gazdasági válságok lehetőségének megszüntetése és a munkanélküliség felszámolása biztosítja.”

a) Nevezze meg szakkifejezéssel azt a gazdasági rendszert, amelyre az A) jelű forrásrészlet aláhúzott része utal!

.....

b) Mely – a tulajdonviszonyokat érintő – átalakítás tette lehetővé, hogy az állam mindenkinek munkát biztosítson, és a dolgozók fizetését is szabályozza? Fogalmazza meg saját szavaival!

.....

B) „A dolgozó nép érdekeinek védelmében és a tömegek kezdeményezőkézségének és politikai aktivitásának fejlesztése céljából a Szovjetunió polgárainak biztosított a tömegszervezetekben való egyesülés: szakszervezetekben, szövetkezetekben, ifjúsági szervezetekben, sport- és védelmi egyesületekben, kulturális, műszaki és tudományos társaságokban. A dolgozó osztály legaktívabb és politikailag legtudatosabb polgárai számára az egyesülés joga biztosított a Szovjetunió Kommunista (Bolsevik) Pártjában, amely a dolgozó nép élcsapata a szocialista rendszer megerősítéséért és fejlesztéséért folytatott harcában, és a dolgozó nép valamennyi állami és társadalmi szervezetének vezető ereje.”

c) Magyarázza meg saját szavaival, hogyan korlátozta maga az alkotmány az egyesülési szabadságot!

.....

d) Mi a B) jelű forrásrészletben aláhúzott szövegrész valódi jelentése? Karikázza be a helyes megoldás sorszámát!

1. A cári elnyomást felváltó demokratikus viszonyok között politikailag aktivizálni akarták a lakosságot.
2. A tömegszervezetek segítségével mozgósították és ellenőrizték a lakosságot.
3. A tömegszervezeteken keresztül akarták irányítani a népgazdaságot.

4 pont	
--------	--

9. A feladat a zsidóság helyzetével kapcsolatos a két világháború közötti Magyarországon. Oldja meg a feladatokat a források és ismeretei segítségével! (Elemenként 1 pont.)

„Az [egyetemekre történő beiratkozáskor az] engedély megadásánál a nemzethűség és az erkölcsi megbízhatóság követelményei mellett egyfelől a felvételt kérők szellemi képességeire, másfelől arra is figyelemmel kell lenni, hogy az ország területén lakó egyes népfajokhoz és nemzetiségekhez tartozó ifjak arányszáma a hallgatók közt

lehetőleg elérje az illető népfaj vagy nemzetiség országos arányszámát, de legalább kitegye annak kilenctizedrészét.” (1920. évi XXV. törvénycikk)

a) Mi volt az idézett törvény közkeletű elnevezése? .....

b) A következő képviselői felszólalások az idézett törvény elfogadását megelőző nemzetgyűlési vitán hangzottak el 1920 szeptemberében. Döntse el, melyik forrásra igazak a táblázatban szereplő állítások! Tegyen X jelet a táblázat megfelelő oszlopába! Egy sorban csak egy X jel szerepelhet.

A) „Köröskörül megszállva Magyarország nagy területe. Az élő húst szaggatják, tépdésik le a testünkről. És mi akkor zsidót kiabálva akarjuk megmenteni a hazát, ahelyett, hogy minden erőnket, minden energiánkat arra koncentrálnánk, hogy helyreállítsuk a terület egységét, megteremtsük a nemzeti élet lehetőségét a magunk számára [...]. Az igazi nagy kérdéseket minden más megelőzi, mert sem az alkotmányrevízióra, sem a földbirtokreformra, sem a gazdasági élet újjáteremtésére még nem jutott időnk.” (Vasadi Balogh György)

B) „Én csak azt mondom: nem szabad-e nekem védenem a magyar kultúrát? Nem szabad-e nekem védenem a mi magyar faji meglátásainkat, faji érzéseinket, mindazt, amit a magyar kultúrának, magyar léleknek és magyar szellemnek hívunk? [...] Ismétlem, ez nem gyűlölség, hanem a magyar kultúrának és sajátságainak védelme.” (Prohászka Ottokár)

C) „Hogyan fogják a beiratkozások alkalmával megállapítani azt, hogy valaki zsidó-e, vagy nem zsidó? [...] Kérem azt, hogy vajon hányadik fokig visszamenőleg fogják kutatni azt, hogy az illetőnek volt-e zsidó őse vagy sem? [...] Mi lesz azokkal, akik félvérűek, negyedvérűek? Hiszen hallottuk, hogy nem a vallásról van szó, hanem a fajról. [...] A Magyarországon lakó magyar nemzet tagjainak nem hiszem, hogy lenne egyetlen olyan egyede, akiben tisztán megvan az a turáni vér, amit őse behozott Ázsiának síkjairól.” (Ugron Gábor)

Állítás	A) betűjelű forrás	B) betűjelű forrás	C) betűjelű forrás
1. A felszólaló az idézett részletben támogatta a törvényjavaslat elfogadását.			
2. A felszólaló az idézett részletben kifogásolta, hogy a zsidókat bűnbaknak tekintik.			

c) Karikázza be azt az állítást, amelyik igaz az idézett törvényre!

1. A törvény elfogadása miatt az antanthatalmak a korábban tervezettnél is kedvezőtlenebb feltételeket szabtak ki Magyarországra a trianoni békében.
2. A törvény vallási közösségként határozta meg a zsidókat.
3. A törvény sértette az állampolgárok közötti jogegyenlőség elvét.

4 pont	
--------	--

10. A feladat a hidegháborús keleti és nyugati blokkal kapcsolatos.

Rendelje a hidegháború korának – az egyes bélyegeken megjelenő – nemzetközi együttműködéseit a megfelelő hidegháborús blokkhoz! Írja a bélyeg sorszámát a táblázat megfelelő mezőjébe! Egy mezőbe egy sorszámot írjon! Két sorszám kimarad. (Elemenként 1 pont.)

1.

*Korabeli bélyeg
(a feliratok jelentése: 20 éves a Varsói Szerződés
1955–1975)*

2.

*Korabeli bélyeg
(a feliratok jelentése: egyesülve
a szabadságért; 4 cent)*

3.

*Korabeli bélyeg
(a feliratok jelentése: Európai újjáépítési program;
a Marshall-terv)*

4.

*Korabeli bélyeg
(a felirat jelentése: 25 éves a Kölcsönös
Gazdasági Segítség Tanácsa; NDK)*

5.

*Korabeli bélyeg
(a feliratok jelentése: Egyesült Nemzetek;
az Alapokmány születési helye)*

6.

*Korabeli bélyeg
(a feliratok jelentése: Csehszlovákia;
második öt éves terv)*

	Nyugati blokk	Keleti blokk
Gazdasági együttműködés		
Katonai együttműködés		

4 pont

11. A feladat a Kádár-korszak mindennapjaival kapcsolatos.

Karikázza be azoknak az állításoknak a sorszámát, amelyek a forrásokat helyesen magyarázzák! Minden feladatrészben egy sorszámot karikázzon be! (Elemenként 1 pont.)

a)

– Tetszik tudni, ebben a negyedévben csak a lyukakat gyártják!...

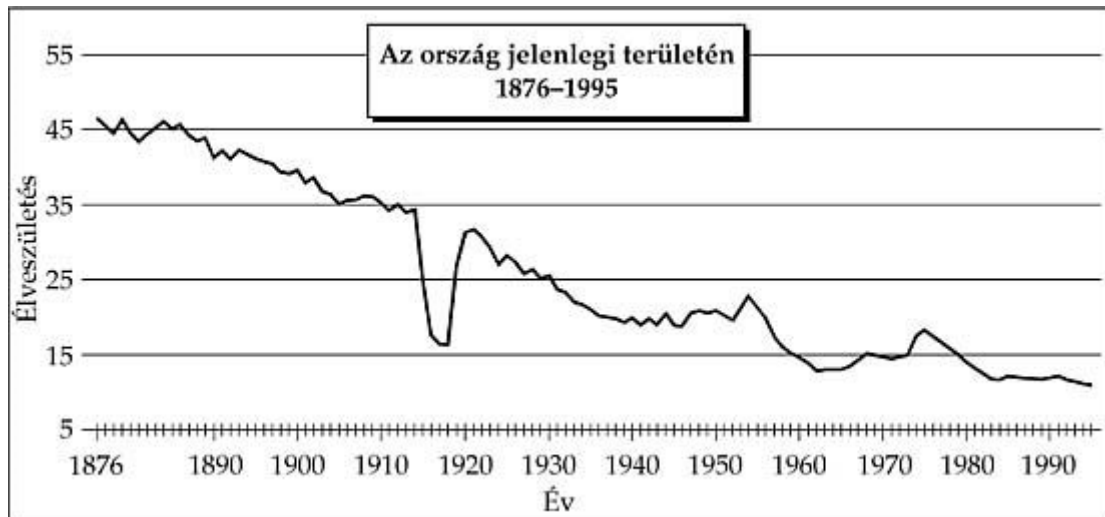
Korabeli karikatúra

1. A Kádár-korszakban jelentősen javult a lakosság élelmiszerellátása.
2. A tervgazdálkodás következtében a kínálat gyakran nem igazodott a kereslethez.
3. A Kádár-korszak második felében növekedni kezdtek a jövedelmi különbségek.

b) „Van [a kispolgároknak] valami iparendélyük, kiskereskedésük, autót tudnak venni, jobban élnek. Most legyek én radikális? Voltunk mi már radikálisak. Emlékezzenek, az összes kisiparos munkajogositványát elvettük, meg az összes kiskereskedőknek. Mi volt az eredmény, mondják meg, mi volt az eredmény? Ugyanazt csinálta tovább a kispolgárság feketén és törvénytelenül, amit azelőtt törvényesen csinált. Plusz halálos ellensége volt a Magyar Népköztársaságnak, és ártott neki, ahol tudott.”
(Kádár János beszéde a Belügyminisztérium pártbizottságának ülésén, 1961)

1. Egyes társadalmi csoportoknak engedményeket tettek, hogy növeljék a rendszer elfogadottságát.
2. A legfontosabb gazdasági célnak a nehézipar fejlesztését tekintették.
3. A rendszer válsága miatt az ország vezetése szemet hunyt a második gazdaság kialakulása felett.

c)

Az ezer főre jutó élveszületések számának alakulása Magyarországon, 1876–1995

1. A javuló egészségügyi ellátásnak köszönhetően a Kádár-korszak elejétől kezdve folyamatosan javultak a népesedési mutatók.
2. Az 1960-as és 1970-es években bevezetett népesedéspolitikai intézkedések hozzájárultak az élveszületések számának átmeneti növekedéséhez.
3. A grafikon szerint az 1970-es évek közepén csökkenni kezdett a népesség, ami a romló életszínvonallal magyarázható.

d)

Korabeli reklámplakát

1. A szociális piacgazdaság kiépülésének köszönhetően Magyarországon is megjelentek a nyugati ipar termékei.
2. Az államadósság növekedése miatt a vállalatok rákényszerültek termékeik reklámozására.
3. Az életszínvonal emelkedésével Magyarországon is megjelentek a fogyasztói társadalom egyes jellegzetességei.

4 pont

12. A feladat a magyarországi romákhoz kapcsolódik.

Válassza ki a forrás és ismeretei segítségével az adatokhoz kapcsolódó állítások helyes befejezését! Karikázza be a megfelelő sorszámot! (Elemenként 1 pont.)

A foglalkoztatottak aránya Magyarországon a 15–64 éves korosztályban 2014-ben és 2017-ben		
	2014	2017
A teljes népesség körében	62,8%	68,9%
A roma népesség körében	33,4%	45,0%
A férfiak körében	68,6%	75,9%
A roma férfiak körében	42,2%	54,6%

a) Az összes foglalkoztatotton belül a romák aránya 2014 és 2017 között a táblázat adatai alapján ...

1. kb. a harmadával nőtt.
2. majdnem kétszeresére nőtt.
3. nem állapítható meg.

b) A roma népességen belül a foglalkoztatottak aránya 2014 és 2017 között ...

1. kb. a harmadával nőtt.
2. majdnem kétszeresére nőtt.
3. a táblázat adatai alapján nem állapítható meg.

c) A férfiak foglalkoztatási aránya a nők foglalkoztatási arányánál ...

1. csak a roma népességen belül nagyobb.
2. a teljes népességen és a roma népességen belül is nagyobb.
3. semelyik népességi csoporton belül sem nagyobb.

d) A táblázatnak a teljes népességre vonatkozó adatain keresztül bemutatott folyamatot erősítheti, hogy ...

1. az elöregedő társadalomban a munkavállalási korúak számának csökkenése növeli a munkához jutás lehetőségét.
2. egyre többen és egyre hosszabb ideig tanulnak munkavállalás előtt.
3. a nők egyre hosszabb ideig maradnak otthon a kisgyerekekkel.

4 pont	
--------	--

II. SZÖVEGES, KIFEJTENDŐ FELADATOK**Olvassa el figyelmesen!**

A következő feladatok közül összesen **kettőt** kell kidolgoznia.
Az alábbi szabályok alapján kell választania:

Kidolgozandó:

egy, az **egyetemes** történelemre vonatkozó **rövid** feladat,**egy**, a **magyar történelemre** vonatkozó **hosszú** feladat.

A rövid egyetemes és a hosszú magyar feladat **más korszakra** – az egyik az 1849-ig tartó, a másik az 1849 utáni korszakra – vonatkozzon! *(A táblázatban a korszakokat kettős vonal választja el.)*

Tanulmányozza figyelmesen a feladatokat!

	Korszak	Sorszám	Feladat	A feladat típusa
Egyetemes történelem	1849-ig	13.	A kereszténység születése	rövid
	1849 után	14.	A második világháború előzményei	rövid
Magyar történelem	1849-ig	15.	I. Károly gazdasági reformjai	hosszú
	1849 után	16.	Az 1956-os forradalom	hosszú

A feladatok tanulmányozása után **karikázza be a választott feladatok sorszámát!**

A következő táblázatban feltüntettük a két választási lehetőséget.

Jelölje X-szel a választását a megfelelő sorban! Csak az egyik lehetőséget jelölje!

A választott feladatok sorszáma	Választásának jelölése X jellel
13. és 16.	
14. és 15.	

A feladatok közül **csak a választott kettőt dolgozza ki!** Válaszait az azonos típusú feladatokat követő pontozott vonalakra írja!

A feladatok kidolgozása előtt tanulmányozza a 2. oldalon található útmutatót!

A válaszok elkészítése során **fogalmazvány** (piszkozat) készíthető!

A feladatok után az értékelési szempontok szerepelnek, az elért pontszámokat a javító tanár állapítja meg.

Szempontok		Elérhető	Elért
		pont	
Feladatmegértés		2	
Tájékozódás térben és időben	T	2	
Kommunikáció, a szaknyelv alkalmazása	K1	2	
	K2	2	
Ismeretszerzés, a források használata	F	3	
Eseményeket alakító tényezők feltárása, kritikai és problémaközpontú gondolkodás	E1	3	
	E2	3	
Összpontszám / Vizsgapont		17	

15. A feladat a középkori magyar történelemhez kapcsolódik. (hosszú)**Mutassa be a források és ismeretei segítségével I. Károly gazdasági reformjait!**

„Jóllehet országunk régi [...] szokása kívánja meg, hogy mind az egyháznak, mind országunk bármely nemese földjeinek illetve birtokainak, amelyek területén arany- vagy ezüsbányát találnak, valamely méltányos csere révén a király kezéhez kell jutniuk, mégis [...] megfontolva lélekben, hogy a földek és birtokok ilyenféle elvétele miatti félelemből [...] az ország [...] kincstára a földek mélyén elrejtve marad, [...] kegyesen elrendeljük, hogy ha a főpapok, szerzetesek és világi papok vagy a nemesek bármelyikének földjein vagy birtokán arany-, illetve ezüsbányát fognak találni, amennyiben [...] nem tagadják meg a feltárásukat, akkor ugyanők örökre élvezzék [...] földjeik birtoklását [...], sőt a földjükön talált arany-, illetve ezüsbányákból származó [...] királyi jövedelmek harmadrészét is kapják meg teljességgel örökre.” (I. Károly oklevele, 1327)

„És aranyat vagy ezüstöt senki se válthasson be pénznek a leszámolásával, hanem a beváltás a királyi kamarán [...] a kibocsátandó dénárokkal mérlegelés útján történjék. Ha pedig akadnának olyanok, akik másképpen cselekedtek vagy cselekszenek, azok, mint a királyi parancs áthágói [...] illő büntetéssel fognak lakolni. [...] És akikre rábizonyul, hogy kamaráink rendelése és a mi akaratunk ellenére [...] egyenesen aranyat vagy ezüstöt [...] visznek ki [az országból], azok ennek elvételével s személyük megbecstelenítésével annál inkább bűnhődjenek.” (I. Károly törvénye, 1342)

„Elrendeltük pedig, hogy a folyó évben forgalomban levő [...] forintokat [...] a [...] kamaraispán, mind a többi kamarások az egész országunkban egy és ugyanazon formában, súlyban, finomságban és értékben verjék, és azonképpen készítsék úgy, hogy [...] az egész országunkban egyformán és minden eltérés nélkül kerüljenek forgalomba és beváltásra.” (I. Károly oklevele, 1336)

16. A feladat az 1956-os forradalomhoz kapcsolódik. (hosszú)

Mutassa be a források és ismeretei segítségével az 1956-os forradalom kitörését és eseményeit október 28-ig! A forradalomhoz vezető okokról és a szabadságharc leveréséről ne írjon!

„Bem apó és Kossuth népe, menjünk együtt, kéz a kézbe!”

„Nem állunk meg félúton, sztálinizmus pusztuljon!”

„Nagy Imrét a kormányba, Gerőt meg a Dunába!”

„Ruszkik haza!”

(Az egyetemista tüntetés jelszavai)

„Ma, október 25-én, a reggelre beálló nyugalmat követően dél felé ismét feszültté vált a helyzet Budapesten. A Parlament előtti téren óriási tömeg gyűlt össze, amely a szovjet katonák felszólítására sem oszlott szét. Ráadásul a környező házak tetejéről egységeinkre több lövést adtak le, és benzines palackokkal felgyújtották egyik harc-kocsinkat. Mindezek következtében tüzelés kezdődött, és a hírek szerint 60 magyar vesztette életét, nem számítva a sebesülteket.” (Jelentés a Szovjetunió Kommunista Pártja Központi Bizottságának)

„A kormány elítéli azokat a nézeteket, amelyek szerint a jelenlegi hatalmas népmozgalom ellenforradalom volna. Kétségtelen, hogy úgy, ahogy minden nagy népmozduláskor történni szokott, az elmúlt napokat is felhasználták kártékony elemek közönséges bűncselekmények elkövetésére. Tény az is, hogy reakciós, ellenforradalmi elemek is bekapcsolódtak, és igyekeztek az eseményeket felhasználni a népi demokratikus rendszer megdöntésére. De az is vitathatatlan, hogy ezekben a megmozdulásokban elemi erővel bontakozott ki egy nagy, egész népünket átfogó és egygyé forrasztó nemzeti demokratikus mozgalom. Ez a mozgalom célul tűzte ki, hogy biztosítsa nemzeti függetlenségünket, önállóságunkat és szuverenitásunkat, kibontakoztassa társadalmi, gazdasági, politikai életünk demokratizmusát, mert csak ez lehet a szocializmus alapja hazánkban.” (Nagy Imre rádióbeszéde, 1956. október 28.)

A választott hosszú, a magyar történelemre vonatkozó feladat sorszáma: .....

A feladat kidolgozása:

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

Szempontok		Elérhető	Elért
		pont	
Feladatmegértés		2	
Tájékozódás térben és időben	T1	2	
	T2	2	
Kommunikáció, a szaknyelv alkalmazása	K1	2	
	K2	2	
	K3	2	
Ismeretszerzés, a források használata	F1	3	
	F2	3	
	F3	3	
Eseményeket alakító tényezők feltárása, kritikai és problémaközpontú gondolkodás	E1	3	
	E2	3	
	E3	3	
	E4	3	
Összpontszám / Vizsgapont		33	

A feladatlapon szereplő források (kép, ábra, térkép, adatsor) forrásai:

1. <https://www.visualizepicture.com/>
<http://www.sewerhistory.org/images/bm/bma3/bma303.gif>
<http://fori-imperiali.info/en/001-2/>
4. Csepela Jánosné: Történelem munkafüzet 7.
térképek (a szerzők nevének betűrendjében): Al-Idrisi, 1154. Toscanelli, 1474. Martin Waldseemüller, 1507.
5. Történelem középszintű írásbeli vizsga 2011. május 4.
6. Science Museum, London, 1788.
Mechanics magazine, 1829.
Textile Mercury newspaper, 1892. Issue 158.
Library Of Congress
10. Bureau of Engraving and Printing, 1959. április 1. Washington, D.C.
Stevens Security Press for Ashton-Potter (USA) Ltd, 1997. június 4. Cambridge, MA
United Nations Day, 1952. október 24.
<https://www.mysticstamp.com>
<https://www.ebay.it/itm/DDR-2043-postfrisch-Warschauer-vertrag-Soldaten/274036756209?hash=item3fcddd0ef1:g:OccAAOSwJNpdOssT>
Joachim Rieß, 1974. január 22. <https://commons.wikimedia.org>
11. Történelem emelt szintű írásbeli vizsga, 2007. október 26.
Gyarmati–Püski–Barta: Magyarország a XX. században, Babits Kiadó, Szekszárd, 1996–2000.
<https://retro-szolnok.blog.hu>
12. Munkaerőpiaci helyzetkép, 2014–2018, KSH
<http://www.ksh.hu/docs/hun/xftp/idoszaki/munkerohelyz/munkerohelyz17.pdf>

		pontszám	
		maximális	elért
I. Egyszerű, rövid választ igénylő feladatok	1. feladat	4	
	2. feladat	4	
	3. feladat	4	
	4. feladat	4	
	5. feladat	4	
	6. feladat	4	
	7. feladat	6	
	8. feladat	4	
	9. feladat	4	
	10. feladat	4	
	11. feladat	4	
	12. feladat	4	
	Összesen	50	
I. Elért pontszám egész számra kerekítve			
II. Szöveges (kifejtendő) feladatok	13. feladat	17	
	14. feladat	17	
	15. feladat	33	
	16. feladat	33	
	Összesen	50	
II. Elért pontszám egész számra kerekítve			
I. + II. Az írásbeli vizsgarész pontszáma		100	

_____

dátum

_____

javító tanár

	pontszáma egész számra kerekítve	
	elért	programba beírt
I. Egyszerű, rövid választ igénylő feladatok		
II. Szöveges (kifejtendő) feladatok		

_____

dátum

_____

dátum

_____

javító tanár

_____

jegyző